Pest, deczember 25-én. 156. szám. III. évfolyam 1870.

BORSSZEM JANKÓ

Előfizethetni a Deutsch-féle könyvnyomda és kiadói részvénytársaságnál. Pest, Józseftér 6-ik szám.
Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.

Pál a Móricz és Gyula a Győrffy.

— Ossian 10-ik énekéből. —

És szóla Móricznak fia, Pali Zentának thánjához, Majoroshoz: Zentának thánja ó István, ki fekete szakállal keseregsz szőke folyamnak partján, balságos üdvnek nem sikerültén, halld búgó szavát Móricz fiának!

Felele Zentának thánja, Majoros István: szólj Móricznak ékes szülötte termetes Palkó, mit kiván szólani ékeskedő szádnak ajka?

S Móricznak fia, javaslatokat szülemlő Palkó vezette pediglen Majorost és vasútak igazgatóját Ivánkát és kuruczi kastélyban lakozó Csanádyt Szabolcsból és Váradnak ifjui képét, ki Győrffy, és Patayt, ki lakik hol magasba sudárlik gerundiumok fája; vezette pediglen őket Muzeum-mellékre. Ott, hol nem fényeskedik sötét éjek világa, a lámpás, hol késői vándor éjente nyakát is szegheti bátran, hol sáros az utcza, de piszkos és országnak háza magaslik éggé, ott megállitá valamennyit és szóla ezenkép:

„Régóta nyilamlik e szivben a fájdalom árja fel és le, régóta vajúdom retyegő ágyam párnáit nyomkodva - egy terven. Végtére az angyal, ki istennek b a l o l d a l á n állong, nemtője pártunknak — sugalta ez eszmét, melyet dalos ajkaimmal fogok elzengeni néktek!“

S mondák: halljuk, ó halljuk!

„Ismerve ismeritek azt a bájoló hölgyet, az égő teremtést, kit zord fia Plutónak, a pénzek kezelője Póli a Kerka őriz! Ismeritek angyali Mono Pólit?

S felelék: ismerve ismerjük!

„Családja bár nemtelen, vajmi szép ő mégis. Gazdagságban is bővelkedik ő, mert évenként százszor tizszázezer forintnyit hoz annak, ki birja.“

Mondá Patay: Szép somma!

„Birja pedig most a kincsek tárnoka a magas várban. Ismeritek azt a várat? Széles vizeken át, hol váltságot szed — két krajczárnyit az ország azért, mert lábad van, melylyel jársz, ott ereszkedik a hegy alá a magasból. Hegy, de minő hegy! Hegy, melynek oldalát gőzölgő szörnyeteg őrzi. Ki fölmenne a hegynek, a Sphynx — (neve sikló) uj váltságot követel attól. E hegynek tetős tetejében, portásügyelte lakában, hadak sokasága között trónol a pápa-nemzette miniszter. Ott tartja szoros zárban a bájoló Pólit, a tündér dohányost. Ah szép ő! Sugár, valamint a csibuknak szára, s z ü z, miként szüz a dohánynak levélje, lehellete illatos, mint a füstfelhő és ruhája testéhez tapad, miként gömbölyded szivar körül tekerődzik simulva a boriték-levélke. Ah szép ő s vagyon vagyonja!“

És szól vasas Ivánka: Mit léssz teendő, mondd nékünk, hogy egybehivassuk baloldali clánunk és ropogó szófegyverrel segitsünk e harczon!

Égnek emelintve szemét felele Móricz: Clánunknak hivei, kik keserü vitákban nyugtalan karral csépeltek annyit s szózatosan kerepeltek, halljátok néma szavát susogó ajakamnak. Ime szólok! — Meg kell szabaditani Pólit a tündért, karjából Pólinak a zsarnoknak. Pártunknak ez leszen üdve. A bájoló tündért, miként görögök nemzete szép Ifigéniát, feláldozzuk, hogy gazdag hozományát kioszthassuk kortesei közt a kerületeknek. Szabad lesz az ország! Szabadon fog lengeni hűs szellő csókjában a dohánytő zöldszinü levele és szabadon fog éggé gomolyogni hosszu pipáknak áldozó füstje. Finánczcnak őrszeme többé nem fogja kutatni a szekér oldalát, sem puha ülésnek párnáját vámi sorompón. Szük korlátjai közt pár holdnyi határnak félénken nem termeli többé a földész dohányát, mert szabadon termelhet azontul, amennyi csak tetszik. Olcsó is lesz a dohány! Nem fogja szegény lakója a faluvégnek szotykos szárát szivogatni makrapipának, sem kiverni belőle bagóját, hogy szájának szögletébe tömködje éldeletül kábulni vágyó fejének. Mert lészen a dohánya vágott s majd pélpát kicserélni amazzal nincs oka néki. Földész s ki czigány vagy zsellér vagy napszámba, ha eljár, „felibe“ fog szíhatni azontúl czigarót, finomat, valamint a havanna. És mi pedig — mit tészünk? Füstölni fogunk s füstölve pöfékelünk addig, mig füsttünkkel megtel az ország, a hegyeken füstfelhők fátyola leng és füstfelhő fog terjengni a völgyön. S akkoron béfogja az orrát minden jobboldali fajzat és kehegve, köhögve, trüszkölve, könnyező szemmel menekszik ki innen, hogy aztán felállitván trónját pártunknak, mondhassuk: Nézz ide ország és bámulj! Ki van füstölve a kormány.“

Zajosan helyeselve viszonza a többi: „Mi b ölcs vagy, hódolni láss minketeszednek. De hogyan érjük el mindezt, erővel-e vagy szép szóval?“

Der schöne Majer.

— Énekli Beust bécsi volkssänger. —

Mikor én felnőttem, s nem voltam gyerek;
Kezdtem válogatni, hogy mivé legyek:
Diplomata lettem, csak az a hibám
Hogy nem volt kurázsim, soha igazán,
A nélkül az ember nagyot nem tehet!...
Wenn ich nur a brézele, a brézele, a brézele
Wen ich nur ein brézele mehr kurazsi hätt!

Hogy kezembe vettem a kormányrudat,
Kezdtem összeróni, a mi szétszakadt;
Evedzőhez vontam dalmatát, szlovent,
Németet és lengyelt, — mind másmerre ment; —
A cseh más malmára hajtja a vizet..!
Wenn ich nur a brézele, a brézele, a brézele,
Ah! wenn iach nur a brézele, mehr kurázsi hätt!

Ez a Bizmarck szomszéd, — meg sem foghatom —
Minden szelet használ, mint a szélmalom;
Annektál rakásra, frankal összetüz;
Nem fél, hogy kiüthet félszerén a tüz;
Hogy a bosszus osztrák kölcsönért fizet...!
Wenn ich nur a brézele, a brézele, a brézele
Wenn iach nur a brézele, mehr kurázsi hätt!

Lám, ni már a muszka vérszemet kapott;
Öszetépve küldi, vissza a lapot —
Kardot köt az ozmám; kiáll egymagán!
Pedig több szál is van még a karcsukán —
Tán készülni kéne, — mert későn lehet...!
Wenn ich nur a brézele, a brézele, a brézele,
Wenn iach nur a brézele, mehr kurázsi hätt!

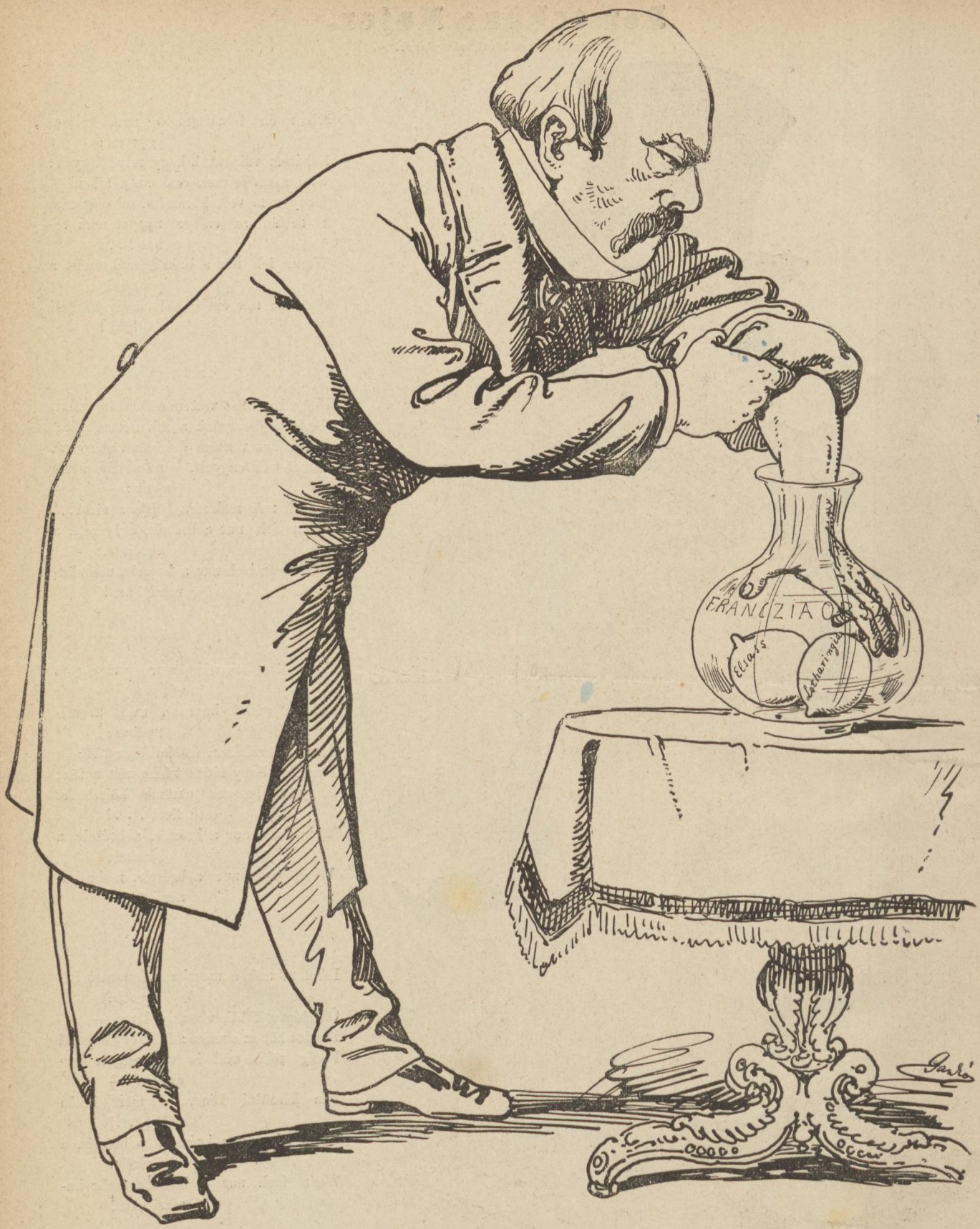

— Ejnye be szép két czitrom ebben az üvegben! Belenyulok s kiveszem. Hiszem beleérek a kezemmel.

Feleli Móricz: „Szép szóval megveszem a zsarnok Pólitól a tünde Pólit. Alkut ajánlok én néki, szintén tizszer százezer forintot. Ha rámegy a lépre, csalódik s nem lészen piczula a kormányi kaszszában.“

S mond Győrffy: „De hátha keresztül lát tervednek hálóján élesszemü maiszter, ki üle katedrán és most is megleczkéz minket — de sokszor és praelegál examinál ugy, hogy elvesztjük gyakran fejünket! Szólj fia Móricznak, mit tész, ha lepipálnak? Füstbe ne menjen e bölcs intésem szép pipaszója!“

Móricz ezenkép: „Akkor felvonván minden ütegünket, ágyuzva, puskázva és dobálva kelevézt, kópját s puzdránk nyilait rohanunk neki bátran s igyekszünk széttörni darabokra azt a veres fotelyt, melynek párnáján ül. Visszaver a túlszám, látom előre. De mindegy! Megtettük honfipipás lelkünk ránkrótta parancsát és küzdve halunk meg harczán a szűzi dohánynak. Eltémetnek ó thánok, de szép vala vesztünk. Sirunkon illatozó kapadohány fog virulni kikeletkor és fáradt fejünk muskatály-levelen lágyan pihenend, mig eljő a nagy nap, mikoron a trombitás angyal orrunk alá tartva tubákos pixisét, trüszszenve fölébredünk — a végitélet napján! Az lesz a tárgyalás, az lesz a napi rend! Nem Somsich lesz az elnök többé, rugja meg őt a bagó, de az isten, ki teremte embert képire, hogy e földön szabadon szíhassa dohányát. S akkor mi leszünk vádlók, s melyeket lezúgtanak itten, elmondjuk ott mi begyünkbe rekedt s elmondjuk a feláldozott s elakadt pipázó szabadságnak gyászos istóriáját! Itéljen az Isten!“

Itéljen az isten! kiálta a többi s szoritva kezet egymással búsan csüngesztve a főt le, mentek és mentek odább, lubiczkolva sarában az utnak.

B. J.

MAMELUK ESTÁN.

„Változzék a kormány s legyek én Nepomuk
Hogyha nem én leszek az első mameluk!“

Igy énekelt Están bácsi s ezzel világosan kimutatta áldozatkészségét, mivel hogy a mameluknak török létére nem szabad bort innya.

(Árva Miska.)

Alba Miklós. Hát te Marczi, ezek az ujságok megint azt a Molnárt dicsérik? Nem gyalázatosság ez?

Egmont Marczi. Rég 'egmondtam én azt.

— (Árva Miska.)

ORSZÁGGYÜLÉSI TUDÓSITÁS.

— From our own. —

Tárgy: dohánymonopolium és indemnity.

Tisza Kálmán. T. ház! Az én szavam a dohánymonopolium ügyéhez csak az, hogy az nagyon fontos. E tétel hosszas és mély gondolkodásom eredménye. E mély elmélkedésemben találkoztam a külföld nagy tudósaival azon pontban, hogy a dohány-monopoliumot eltörülni jó volna. A mi a kivitelt illeti, az nem kevésbé fontos, s ezen még hosszasabban és mélyebben fogok gondolkodni. Annyit már egyelőre is bizonyosnak tartok, hogy ha eltöröljuk a dohány-monopoliumot, akkor annak jövedelmeit pótolnunk kell; ha pedig megtartjuk az egyedáruságot, akkor egyelőre fel vagyunk mentve a mély gondolkozás terhe alul (*Helyes, helyes!*) az uj módozat megállapitása czéljáért. Ránk ekképen nem marad egyéb, mint a külföldi tudósoknak is annyi aggodalmat okozott monopoliumot ellenezni s általa e monopoliumot fentartani nem átalló kormányt is ellenezni, mint olyat, mely nem hagy kormányra juttatni oly ministeriumot, mely e mély fontolást igénylő monopoliumot a sokat szenvedett nemzet terhes vállairól leemelni, illetőleg a trafik gyülöletes bélyegétől megfosztva, annak magasabb erkölcsi tartalmat tudna adni. Ezek világosan kifejezett eszméim e fontosnak eléggé nem is bélyegezhető ügy körül, melyeket hónapok óta hordok méhemben, s melyek gyümölcseinek egy részét most volt alkalma a háznak tőlem hallani. *(Heves éljenzés a baloldalon.)*

Móricz Pál: T. ház! Olvastam egy német tudósban (*Csiky: Oié!*) olvastam, hogy a genie naiv. (*Tisza felugrik, de lerántják.*) Szükséges, hogy minden félreértés kikerülésére különösen pártom részére megjegyezzem, hogy itt a naivitás nem ostobaságot jelent. (*Egy hang: Ki is kérnők magunknak.*) Az alkotó, feltaláló erő, az a naiv, azaz lángész. T. ház! én alkottam, feltaláltam azt a módot, mikép kell a dohánymonopolium jövedelmeit bepótolni, s ha valaki ez alkotásomat naivnak találná, utalom őt azon német tudóshoz, kiben áll: hogy a genie naiv. (*Helyes!*) Ebből megmagyarázható egyszersmind a jobboldal gonoszsága, mely a dohány monopolium által annyira sujtolt nemzet elámitására ama forgalomnak egész más magyarázatot adott, még sem tagadhatván el e házon belül őseredeti naivitásunkat, melyet a többséggel annyiszor és oly mértékben éreztettünk. *(Kitörő éljenzés bal és jobboldalon.)*

Csiky (*elragadtatással.*) Juj! be igazat beszél.

Móricz Pál. Bagóphilosophiám következő: A trafik a philologia tanitása szerint nicotint tartalmaz. A nicotin a nemzetgazdaság szerint ártalmas. Tehát ez a nemzetnek erkölcsi vesztesége. Már pedig az ethika szerint az erkölcs paralellája az anyagnak. Minden kormánynak feladata a nemzet erkölcsét rontani. Innen a monopolium! *(Éljenzés.)* Ezt ellensulyozni csak ugy lehet, ha az anyagi költség megtéritését rárójuk a

---

Váratlan baleset folytán, metszvényeink nem készülhettek el annak idején. Ezt annál élénkebben fájlaljuk, miután ez utósó számunk ez évben. De semhogy a lap meg ne jelenjék, inkább csak az arczképi részszel adjuk ki azt. Magától értetődik, hogy legközelebbi számunkban kipótolva a hiányt, **kilencz képoldallal** fog lapunk megjelenni. — Eddig is szives elnézését kérjük t. elő- fizetőinknek.

Szerkesztő és kiadó.